

Tålmodig vei til frihet

I dag kommer Aung San Suu Kyi til Norge. Hun kan endelig holde sitt Nobelforedrag, 21 år etter at hun fikk fredsprisen. Den gangen var det mannen og sønnene som mottok prisen på hennes vegne. Selv har hun sittet i husarrest i mange av årene som er gått. Hun har aldri våget å reise ut av Burma, i begrunnet frykt for at militæregimet ikke ville la henne komme tilbake.

At hun valgte å bli framfor å velge et behagelig liv i vesten, har betydning en enorm moralsk støtte til et undertrykt og utsatt folk. Aung San har i alle de vonde årene vært folkets store frihetssymbol og håp.

Hun er på mange måter Asias svar på Nelson Mandela. For henne må fredsprisen ha vært en støtte til å holde ut og være

tålmodig. Hun har greid å holde på et perspektiv som strekker seg tiår inn i framtida. Det er uvanlig for en politiker.

Selv om ingen diktaturer varer evig, var verden i starten skeptisk da oppmykingene begynte i Myanmar. Gradvis er det blitt klart at president Thein Sein mener alvor. Sanksjonene blir opphevet, investorene kommer og Aung San har fått plass i parlamentet. Utviklingen i Myanmar er en gladnyhet i en verden hvor tragediene dominerer.

Det er umulig å vite hva som har beveget Thein Sein til kursendringen. Men han har nødvendigvis tenkt strategisk på landets rolle og forstått at et isolert militærdiktatur ville være dømt til undergang. Sannsynligvis forstår han også at Aung San er et bindeledd til folket og helt nødvendig for å få tillit. Hun har

Oppsummert

Fredsprisvinner

1 Aung San Suu Kyi kan endelig holde sitt Nobelforedrag.

Myanmar

2 Utviklingen i landet er en gladnyhet i en verden med mye elendighet, men problemene står i kø og veien til demokrati er lang.

Folkets tillit

3 Verden må passe på slik at fredsprisvinneren kan ivareta sin nøkkelrolle.

med sin autoritet fortsatt en nøkkelrolle i en fredelig utvikling i landet, over to tiår etter fredspristildelingen.

Forventingene er enorme til Aung San i Myanmar. Mange har gitt henne en nærmest religiøs status. Ingen kan bedrive hverdagspolitikk og samtidig beholde glorien. Mange vil bli skuffet. Myanmar vil ikke bli demokratisk over natta. Problemene i landet står i kø, med en enorm arbeidsledighet og ulmende etniske konflikter. Det er viktig at verden følger med og ikke bare tenker på mulighetene for eksport og fortjeneste i Myanmar.

Aung San har utdypet sin politiske filosofi i bøker og artikler. Verden passe på slik at hun kan bruke sin politiske kreativitet i praksis når hun får en annen rolle i det nyåpnede landet.

SAGT

av andre

Eva Joly: - Moderne kolonialisme. FOTO: SCANPIX

Kolonialisme

* «Det er skatteparadisene som er roten til mange av utfordringene våre. De fasiliteter en moderne form for kolonialisme.»

Eva Joly, EU-parlamentariker, korrupsjonsjeger og Sofieprisvinner, til Dagens Næringsliv.

Terror

* «Jeg ønsker at det norske folk skal forholde seg til det at mennesker gjør utenkelige, vanvittige handlinger, ikke er det samme som at de er syke. Det er så lett for folk flest å si at en som gjør noe slikt, må være sprø, og dermed skape avstand, men vi må simpelthen se at det er menneskelig å være aggressiv. Svært mange kan gjøre fryktelige ting hvis de blir presset langt nok.»

Randi Rosenqvist, lege og rettspsykiater, til Klassekampen.

Tomtefestedom I

* «Vi skal være veldig glad for at et finnes en domstol som kan overprøve ran.»

Trygve Hegnar, i leder i Finansavisen.

Tomtefestedom II

* «Dommen må bli anka, også fordi den er eit symptom på ei skremmande, anti-demokratiske utvikling.»

Alf Skjeseth, i leder i Klassekampen.

Rus

* «Noen har fått for mye oljerus.»

Per Olav Lundteigen, stortingsrepresentant, til Dagsavisen.

Nationen arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale bes ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. PFU holder til i Oslo, tlf: 22 40 50 40. Epost: pfu@presse.no

Hun som lot stigen stå

DAGENS GJEST

Historien om Anne Evenstad handler om Askeladden som fikk prinsessen og halve kongeriket. Men først og fremst er den en påminnelse om at penger forplikter og at det skal rygg til å bære dem.

«**Tømmerdriften i Østerdalen** blev i syttiaarene drevet op til en høide, som har været til stor skade for dalens velstand og moral. Arbeidsprisene steg vildt; formuer skaptes i en haandvending; spekulation og rovdraft gav store strækninger av skogen et halvt aarhundredes knæk; dalens naturlige næringskilder, fædrift og jordbruk, lagdes øde», skrev dikteren Jacob Breda Bull i nasjonalverket Norge i det XIX aarhundre fra 1914. Østerdalen, som i dag ikke gjør stort ut av seg, ble av industrigründeren Tollef Kilde en gang kalt Norges Canada og mangt et gårdstun bærer fremdeles preg av høykonjunkturen.

Det var den 23. februar i 1912 at Evenstad skogskole ble opprettet i Stor-Elvdal. Skolen skulle kombinere praktisk og teoretisk undervisning. Behovet for en fagmessig forvaltning av landets grønne gull var ikke bare påtvingende, det var skrikende. Plasser-

ringen var ideell. Evenstad hadde fostret store menn og kloke koner i generasjoner. Du måtte til folkeeventyrene for å finne maken til gård og velstand. «Et bondesamfunn med et mer utpreget aristokrati enn det som var i Østerdalen den tida har vi neppe hatt i landet», skrev journalisten og forfatteren Dagfinn Grønset en gang. At det var husmannsdatteren Anne Olsdatter Kjöllhamaren som skulle bli ved alt sammen, var ikke bare uvirkelig, men helt utenkelig i datidens Norge.

Kort fortalt ble Anne Evenstad født i 1830 på en husmannsplass under Atneosen gård i Stor-Elvdal kommune. Etter hvert kom hun i tjeneste på Evenstad, ble forlovet med en av sønnene på gården og ble gravid. Men gutten døde før de rakk å gifte seg. Da også hennes tilkommende svigerfar, «gammellensmannen», gikk i graven, etterlot han seg et testamente der det kort og godt het at Anne Olsdatter Kjöllhamaren og barnet hennes skulle arve gården og pengene. Mer stod det ikke, og det var snakk om millioner. Lokal tradisjon forteller at Anne Evenstad var i kjøkkenet og stampet grøten til gårdens arbeidsfolk da hun fikk beskjeden. Nøkternt svarte hun at: «Folk lyt fuill ha kveldsmaten sin før det.» Fra 1891 til sin død i 1909 satt hun alene igjen med an-

Sjur Harby
er arkeolog og skribent

EVENSTAD

«Anne Evenstad visste at en formue bare er et gode så lenge den forplikter dem som forvalter den.»

svaret for Evenstad. Eiendommen omfattet 400 dekar innmark og 26.500 dekar skog.

Så hvorfor nevne Anne Evenstad i dag? Fordi hun har noe av eventyret over seg. Fordi hun kunne ha tatt pengene og beholdt dem. Anne Evenstad kunne tenkt som så at lykken står den kjekke bi, og nøyd seg med å bli en «fin dame». Men Anne Evenstad gjorde ikke det. Hun glemte aldri sin bakgrunn. Hun forble ydmyk overfor livet, arbeidet og dalens folk. Hun visste at en formue bare er et gode så lenge den forplikter dem som forvalter den. Derfor opprettet hun legater til samfunnsnyttige formål. Det Norske Skogselskap og Nansenfondet ble tilgodesett med betydelige beløp, men det ble også husflidssaken, jord- og skogbruken i Stor-Elvdal, norske kunstnere og deres etterlatte og sjømannsmisjonen. Legatet «Marit Øvergaard's Minde», opprettet til minne om sønnens forlovede, lød på 50.000 kroner og var øremerket «understøttelse eller utdannelse for unge eller gamle, ugifte kvinder inden Storelvedalens herred».

Anne Evenstad trakk ikke stigen opp etter seg, men hjalp andre dit hun selv hadde kommet. En skole kan ikke ligge på et bedre sted enn på Evenstad.